

En kveld under stjernehimmelen på Metochi (mai/juni)

"Å sitte i amfiet en varm og mørk sommernatt med en god pute i ryggen og bare nyte stjernehimmelen er for meg en stor opplevelse" (Sitat:Tarald)

1. Vi møtes i Amfiet (observatoriet) klokken 22.30-24:00. Etter midnatt, tiden for spesielt interesserte

. Foto: Jan Arve Olsen (UiA/2015)

- Teleskopet står innstilt på Saturn
- Deltakerne møter med mobiltelefonen (som lommelykt), sitteunderlag, gode sko og lange bukser.
- Nattsynet ødelegges av hvitt lys, av den grunn må mobiltelefonen være av og legges i lomma.
- «Lysforurensningen» fra Metochi minimaliseres om mulig. Det er spesielt viktig å lukke dørene til toalett/bad og slukke lyset i rommene som ikke brukes. Tarald har et ønske om å blende vinduene i dørene i ytterdøren mot nord.
- Se <http://www.verdensrommet.org/metochi>; Artikkel 13 «Opplev stjernehimmelen over Metochi 11. juli 2015». Mye av det som blir sagt i kveld står her
- Datamaskinen skal ikke benyttes, vi skal se stjernehimmelen «Live»
- Vi starter "Reisen i Verdensrommet": Vi orienterer oss på natt himmelen med det blotte øyet
- Vi starter med Polaris i Lillebjørn, stjernen som ikke roter og som ligger 39 grader over horisonten. Teleskopet trenger denne for å finne retningen til nord.
- Deretter følger vi langs halen til Storebjørn og stopper i stjernen som markerer haletippen, den heter Alkaid. Øst for denne stjernen ligger den kjente spitalgalaksen et hjul som spinner i vinden, galaksen har fått navnet Vindhjulet

på norske eller Pinwheel på engelsk (Katalog nummer M 101). Den ble oppdaget av William Herschel 1781 og ble beskrevet som en tåkefleck uten stjerner. Samme året oppdaget Herschel Uranus det samme teleskopet Uranus. I dag står dette teleskopet bygd av nye materialer på canpusen til «University of Derby», ferdig 2013. Herschel ønsket å studere denne tåkeflekken, var denne tåkeflekken sammensatt av synlige stjerner? Han bygde et stort teleskop som stod ferdig i 1789 og Kong Georg III åpnet teleskopet med biskopen av Canterbury til stedet: «Dette teleskopet er veien til himmelen». Herschel fant ikke det han søkte etter, men oppdaget to nye måner (nummer 6 og 7 i en rekke på over 60 måner) rundt Saturn

- Lord Rosse tok utfordringen, han bygde et nytt teleskop som stod ferdig i 1845, han undersøkte en tåkefleck like vest for Alkaid og fant at denne tåkeflekken inneholdt stjerner formet som en spiral. Den blir kalt Malstrøm galaksen eller Whirlpool galaksen (Katalog nummer M51). Lyset som vi ser i teleskopet ble sendt ut for fra denne galaksen for 21 millioner år side. I Artikkel 13 kan du se blide av dette kjempeteleskopet som ble kalt for «Uhyre»
- Hale buen til Storebjørn viser veien til kjempestjernen Arcturus i Bjørnepasseren. I dag fylles kjernen med oksygen og karbon fordi helium er drivstoffet. En gang i framtiden om noen milliarder år vil denne stjernen bli som Ringtåka i Lyra. Den samme skje med vår Sol, den vil bli som Ring Tåka, en planetarisk tåke
- Vi følger halebuen videre og treffer Spica i Jomfruen, denne stjernen er en Superkjempe, i kjernen går silisium over til jern, den vil dø som en supernova. Jomfruen er i gresk mytologi fruktbarhetens gud, derfor har de valgt Spica som navn på den sterkeste stjernen, på latin betyr spica et kornaks.
- Da er vi kommet til ekliptikken, navnet på banen Sola følger i løpet av et helt år.
- Da ser vi på sa Saturn
- Da går vi til Kulehopen i Herkules (M13)
- Virgo A en elliptisk galakse (M87) i galaksehopen i Jomfruen
- Spiralgalaksen (M51) i Jakthundene. Vi kaller den Malstrøm galaksen (malstrøm er en strek virvelbevegelse i en tidevannsstrøm gjennom et trangt sund)
- Spiralgalaksen (M101) i Storebjørn. Vi kaller den for Vindhjulet (på engelsk: Pinwheel galaxy)
- Vi avslutter med Ringtåka
- Aktivitet for spesielt interesserte:
 - Vi kopler mobiltelefonen til teleskopet, tar et bilde av Saturn og sender det hjem til Norge. En liten hilsen til familien i Norge som kanskje lurer på om alt er i orden på Lesbos.

Et bilde av masta i Høvåg, sett fra kontoret i Andøysløyfen

Mobiltelefonen stabil posisjon koplet til Metochi teleskopet

- Tarald bruker Appen (Programmet) SkySafari Pro 5: Se "Settings/Location" , Sett inn koordinatene for Metochi Lesbos (39°15'N;26°00'E) eller benytt «Current Location». "Standard Time Zone" setter til «+2,0» hours from GMT (programmet setter antall timer den lokale tiden ligger foran UT når posisjonen og tiden på året er gitt). Gå deretter til "Date & Time" og sørg for at "Automatic Daylight Saving Time" er slått på (viser grønt)